

नीलग्रीवाः शितिकण्ठा दिवङ् रुद्रा उपश्रिताः । तेषां स° ॥ ५६ ॥

द्युस्या रुद्रा उच्यन्ते ये रुद्रा दिवं द्युलोकमुपश्रिताः स्वर्गस्थास्तेषामिति पूर्व-
वत् । कीदृशाः नीलग्रीवाः नीला श्यामा ग्रीवा येषां ते । शितिः श्वेतः कण्ठो
येषां ते । विषयासात्क्रियान्कण्ठभागः कृत्स्नः क्रियान्श्वेत इत्यर्थः ॥ ५६ ॥

नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः क्षमाचराः । तेषां स° ॥ ५७ ॥

पातालस्था रुद्रा उच्यन्ते । अधोभागे ये शर्वा रुद्राः क्षमाचराः क्षमायां भुवो
ऽधोभागे चरन्ति गह्वरि ते क्षमाचराः पाताले वर्तमानाः तेषामित्युक्तम् नील-
ग्रीवाः शितिकण्ठा इति पूर्ववद्विशेषणे ॥ ५७ ॥

ये वृक्षेषु शष्पिञ्जरा नीलग्रीवा विलोहिताः । तेषां स° ॥ ५८ ॥

ये रुद्रा वृक्षेषु अश्वत्यादिषु स्थिताः । कीदृशाः शष्पिञ्जराः शष्पं बालतृणं त-
द्वत्पिञ्जरा हरितवर्णाः । नीलग्रीवा नीला ग्रीवा येषां ते कण्ठे नीलवर्णाः ।
तथा के चन विलोहिताः विशेषेण रक्तवर्णाः यद्वा विगतं लोहितं रुधिरं येषां
ते लोहितपदं मांसादीनामुपलक्षणम् विगतलोहितादिधातवः तेजोमयशरीरा
इत्यर्थः । तेषामित्याद्युक्तम् ॥ ५८ ॥

ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः । तेषां स° ॥ ५९ ॥

ये ईदृशा रुद्रास्तेषां धन्वानीति पूर्ववत् । कीदृशाः भूतानां देवविशेषाणाम-
धिपतयः अलङ्कितशरीराः सन्तो मनुष्योपद्रवकरा भूतास्तेषां पालकाः । तत्र के-
चिद्विशिखासः विगता शिखा येषां ते शिखाशब्दः केशोपलक्षकः मुण्डितमुण्डा
इत्यर्थः अन्ये कपर्दिनः जटाजूटयुताः ॥ ५९ ॥

ये पथां पथिरक्षस ऐलवृदा आयुर्वुधः । तेषां स° ॥ ६० ॥

ये चेदृशा रुद्रास्तेषामित्युक्तम् । कीदृशाः पथां लौकिकवैदिकमार्गाणामधिप-
तय इति पूर्वऽर्चीऽनुषङ्गः (52.) । तथा पथिरक्षसः पथो मार्गास्तानेवान्यानपि
रक्षन्ति पालयन्ति ते पथिरक्षसः । ऐलवृदाः इलानामन्नानां समूह ऐलमन्नसमू-
हः यद्वा इला पृथ्वी तस्या इदमैलमन्नं तद्विभ्रति ते ऐलभृतः तऽएव परोऽक्षवृ-